

Przedmowa

Niniejsza książka stanowi zmienioną i zaktualizowaną wersję rozprawy doktorskiej napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. *Cezarego Mika* i obronionej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie w dniu 16.12.2014 r.

Pierwotną inspiracją dla wybrania tego, mogłoby się wydawać dość „niszowego”, tematu było osobiste doświadczenie autora uczestnictwa w debatach prowadzonych na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych w zakresie morskiej różnorodności biologicznej poza granicami jurysdykcji państw. Aż nadto widoczny był fakt, że przedmiotowe zagadnienie jest traktowane jako politycznie oraz gospodarczo doniosłe. Dalsza refleksja ujawniła, że problematyka morskich zasobów genetycznych, a – szerzej rzecz ujmując – bioróżnorodności morskiej, jest bardzo zajmująca z perspektywy prawa międzynarodowego, w tym zwłaszcza międzynarodowego prawa morza.

Temat podejmowany w niniejszej książce jest więc tylko pozornie „niszowy”. Dotyczy bowiem, w sensie przestrzennym, większości naszej planety. Ponadto istotną część bioróżnorodności Ziemi jest zlokalizowana właśnie w morzach i oceanach. Można także uznać, że podjęcie refleksji nad ochroną i zrównoważonym wykorzystaniem morskiej różnorodności biologicznej stanowi swojego rodzaju powrót do źródeł naszej egzystencji¹.

Z perspektywy prawnej, rozważania podejmowane w książce mają horyzontalny charakter. Dotyczą bowiem wszystkich podstawowych, określonych w prawie morza, stref morskich, a także relacji między nimi. Pozwalają na analizę kilku umów międzynarodowych (m.in. Konwencji o prawie morza oraz Konwencji o różnorodności biologicznej), a także węzłowych zagadnień związanych z ich stosowaniem (jak uprawnienia państw w poszczególnych strefach morskich, ochrona środowiska morskiego czy prowadzenie morskich badań naukowych). Podejmowana analiza, w miarę możliwości, stara się łączyć analizę zagadnień *stricte* prawnych, z tymi o charakterze środowiskowym oraz filozoficznym.

Pozostaje wyrazić nadzieję, że lektura ta, choć częściowo, będzie dla Czytelnika interesująca.

¹ Jak pisała R. L. Carson, *The Sea Around Us*, New York, 1961: „*Eventually man, too, found his way back to the sea. Standing on its shores, he must have looked out upon it with wonder and curiosity, compounded with an unconscious recognition of his lineage*”.

Chciałbym też wyrazić szczególną wdzięczność Profesorowi *Cezaremu Mikowi* za intelektualną inspirację oraz opiekę. Bez Niego praca ta z pewnością by nie powstała. Podziękowania kieruję też do Recenzentów pracy doktorskiej: prof. dr. hab. *Zdzisława Brodeckiego* oraz prof. dr. hab. *Janusza Symonidesa*. Ich uwagi były dla mnie bardzo cenne i, w miarę możliwości, starałem się je uwzględnić w przygotowaniach do wydania niniejszej książki.

Nie sposób wymienić tu wszystkich osób i instytucji, którym winien jestem podziękowania. Chciałbym jednak jeszcze odnotować życzliwość moich kolejnych przełożonych w Departamencie Prawno-Traktatowym MSZ (m.in. ś.p. *Andrzej Kremer*, *Remigiusz Henczel*, *Ryszard Sarkowicz* oraz *Andrzej Misztal*). Bez ich przychylności, prowadzenie i finalizacja prac nad rozprawą doktorską, a następnie niniejszą książką, byłyby daleko trudniejsze.

Istotną część materiałów wykorzystanych przy pisaniu pracy zebrałem podczas pobytu na stypendium im. Bohdana Winiarskiego w Lauterpacht Centre for International Law w Cambridge (czerwiec–lipiec 2009 r.) oraz podczas stażu w Międzynarodowym Trybunale Prawa Morza w Hamburgu (lipiec–wrzesień 2010 r.).

Jeśli nie zaznaczono inaczej, wszystkie tłumaczenia zagranicznej literatury i orzecznictwa międzynarodowego pochodzą od autora niniejszej pracy.

Naturalnie, wszelkie poglądy wyrażone w niniejszej pracy powinny być przypisywane jedynie jej autorowi, nie zaś żadnej z instytucji, z którą on współpracuje.

Aktualność stanu prawnego niniejszej rozprawy jest ustalona na dzień 30.6.2016 r.

Warszawa, wrzesień 2016 r.

Konrad Jan Marciniak